

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

شهریور سال تحصیلی ۹۲-۹۱
رشته تفسیر، تاریخ، فلسفه و کلام اسلامی ورودی مهر ۹۰
و رشته تفسیر ورودی بهمن ۸۹

مهر مدرسه

کد استان:	۳۹۱۳/۰۷
تاریخ:	۱۳۹۲/۶/۹
زمان:	۴ اصول
کتاب:	اصول فقه مظفر
مورد:	جلد سوم و چهارم: حجية الظواهر (ص ۱۶۶-۱۲۳) و تعادل و تراجم (ص ۲۰۹-۲۶۳)

ردیف:		
ساعت برگزاری: ۷۰ دقیقه	نمره: ۱۴	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح
شماره یا نام مصحح اول:	نمره عدد:	نمره حروف:
شماره یا نام مصحح دوم:	نمره عدد:	نمره حروف:

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۱- طبق دیدگاه مصنف علیه السلام دلیل بر حجیت ظواهر چیست؟ ج ۳ و ص ۱۴۶ س ۱۸

۰/۵

- الف. اجماع
- ب. روایات
- ج. حکم عقل
- د. بناء عقلاء

۲- به نظر مصنف علیه السلام دو اصل «عدم قرینه» و «ظهور» چه ارتباطی با هم دارند؟ ج ۳ و ص ۱۵۷

۰/۵

- الف. هر دو اصل معلول اصالت حقیقت اند.
- ب. این دو اصل با یکدیگر مترادف هستند.
- ج. اصل عدم قرینه، منشأ اصل ظهور است.
- د. اصل ظهور، منشأ اصل عدم قرینه است.

۳- قاعده اولیه در باب متزاحمین چیست؟ ج ۳ و ص ۲۲۶ س ۱۵

۰/۵

- الف. تخییر به حکم عقل
- ب. تخییر به حکم شرع
- ج. تساقط به حکم عقل
- د. تساقط به حکم شرع

۴- روایت «سألته عن رجل اختلف عليه رجلان ... فی امر دینه، کلاهما یرویه أحدهما یأمر بأخذه و الآخر ینهاه عنه، کیف یصنع؟ فقال: یرجئه حتی یلقى من یخبره» به نظر مصنف علیه السلام بر چه معنایی دلالت دارد؟ ج ۳ و ص ۲۴۲

۰/۵

- الف. توقّف
- ب. تساقط
- ج. تخییر
- د. احتیاط

۵- شهرتی که از مرجّحات باب تعارض است و مقبوله عمر بن حفظه هم بر آن دلالت می کند، کدام است؟ ج ۳ و ص ۲۵۳ س ۱۱

۰/۵

- الف. شهرت عملی
- ب. شهرت فتوائی
- ج. شهرت روائی
- د. شهرت قدام

۶- هر یک از «موافقت مشهور» و «مخالفت عامه» به ترتیب چه نوع مرجّحی هستند؟ ج ۳ و ص ۲۵۶

۰/۵

- الف. مضمونی - صدور
- ب. جهتی - مضمونی
- ج. جهتی - صدور
- د. صدور - جهتی

۷- سه شرطی که با وجود آنها «موافقت شارع با بناء عقلاء از راه عدم ردع کشف می‌شود» را بنویسید. ج ۳ و ۴ ص ۱۴۸ و ۱۴۹ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب:

۱. مانعی از اتحاد روش شارع با عقلاء نباشد. (۰/۵ نمره) ۲. [اگر شرط اول موجود نیست] باید سیره و بناء عقلاء در امور شرعی در حضور شارع جاری شود و اگر در این صورت شارع ردعی نکرد، موافقتش کشف می‌شود. (۰/۵ نمره) ۳. [اگر دو شرط اول منتفی است] باید دلیل قطعی خاصی بر موافقت شارع با بناء عقلاء دلالت کند. (۰/۵ نمره)

۱/۵

۸- دلیل مصنف علیه السلام بر «عدم اعتبار ظنّ فعلی به وفاق» برای حجّیت ظواهر را بنویسید. ج ۳ و ۴ ص ۱۵۴ - ۱/۵ نمره

جواب: ظهور از ویژگی‌های لفظ است [به این صورت که لفظ به گونه‌ای باشد که کاشف از مراد متکلم و دالّ بر آن باشد] و ظنّ از ویژگی‌ها و صفات سامع است. پس با توجه به این تفاوت نمی‌توان گفت ظنّ - که برای سامع حاصل می‌شود - مقومّ ظهور است - که این ظهور در لفظ وجود دارد. - زیرا اوصاف سامع تأثیری در تحقق اوصاف لفظ ندارد و از نظر عقلاء نیز این شرط معتبر نیست. (رساندن مفهوم کافی است.)

۹- آیا روایات نهی از تفسیر به رأی قرآن، دالّ بر عدم حجّیت ظواهر قرآن است؟ چرا؟ دو دلیل بنویسید. ج ۳ و ۴ ص ۱۶۵ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب:

خیر، زیرا ۱. تفسیر غیر از عمل به ظواهر است پس نهی از آن ربطی به عدم حجّیت ظواهر ندارد. (۰/۷۵ نمره) ۲. تفسیر به رأی به معنای عمل به اجتهادات شخصی بدون فحص و شناخت است و شامل عمل به ظواهر بعد از فحص و تأمل نمی‌شود. (۰/۷۵ نمره)

۲

۱۰- چهار شرط از شروط تحقق تعارض را بنویسید. ج ۳ و ۴ ص ۲۱۲ س ۱ - ۲ نمره

جواب: ۱. یکی یا هر دو دلیل قطعی نباشند. ۲. ظنّ فعلی در حجّیت معتبر نباشد. ۳. مدلول دو دلیل تنافی نداشته باشد. ۴. هر دو دلیل واجد شرایط حجّیت باشند. ۵. دو دلیل با هم تراحم نداشته باشند. ۶. یکی از دو دلیل بر دیگری حکومت نداشته باشد. ۷. یکی از آن دو بر دیگری ورود نداشته باشد. (چهار شرط هر کدام ۰/۵ نمره لازم است.)

۲

۱۱- «حکومت» را تعریف نموده و فرق آن را با «تخصیص» بنویسید. ج ۳ و ۴ ص ۲۲۲ س ۵ و ص ۲۲۵ - ۲ نمره

جواب: تعریف حکومت: تقدیم یک دلیل بر دلیل دیگر از جهت بیان آنها بدون اینکه مدلولشان با هم تکاذبی داشته باشد. (۱ نمره)

فرق حکومت با تخصیص: در تخصیص برخی افراد از حکم عام خارج می‌شوند با اینکه ظهور عام نسبت به آنها باقی است ولی در حکومت برخی افراد از حکم عام خارج می‌شوند با این بیان که آن افراد از مصادیق عام به طور ادعایی اخراج می‌شوند و ظهور عام شامل آنها نمی‌باشد. (۱ نمره)

۱

۱۲- رابطه‌ی ورود بین «دلیل اماره» و «تخیر» را تبیین نمایید. ج ۳ و ۴ ص ۲۲۵ و ۲۲۶ - ۱ نمره

جواب: موضوع تخیر، حیرت است (۰/۵ نمره) و دلیل اماره سبب می‌شود که اماره تعبداً مرجّح یک طرف و رافع حیرت به حساب بیاید (۰/۵ نمره) پس با وجود اماره موضوع تخیر منتفی می‌شود. (رساندن مفهوم کافی است.)

۱۳- آیا به نظر مصنف علیه السلام روایت «الحکم ما حکم به أعدلهما و أفقههما و صدقهما فی الحدیث و أوعهما و لا یلتفت إلی ما یحکم به الآخر» بر ترجیح روایات متعارض از جهت صفات راوی دلالت دارد؟ چرا؟ ج ۳ و ۴ ص ۲۵۰ و ۲۵۱ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب: خیر، (۰/۵ نمره) زیرا در این روایت صفات مذکور در حاکم - به خاطر حاکم بودنش - در مقام نفوذ حکم معتبر شده است، نه در راوی بخاطر روایت و برای ترجیح روایت او پس ارتباطی با صفات راوی ندارد. (۱ نمره)



وزارت آموزش عالی و عالی
سازمان سنجش

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیم‌سال دوم ۹۳-۹۲

رشته فلسفه، کلام، تفسیر، تاریخ و اخلاق ورودی مهر ۹۱

مهر مدرسه

ردیف:		
مست: ۷۰ دقیقه	نمره: ۱۴	مست: ۱۰ صبح
نمره به حروف	نمره به عدد	نمره به نام صحیح اول
نمره به حروف	نمره به عدد	نمره به نام صحیح دوم

کد آزمون:	۳۹۲۲/۱۱
تاریخ:	۱۳۹۳/۰۳/۲۲
زمان:	۴ اصول
کتاب:	اصول فقه مظفر
مدرس:	جلد سوم و چهارم: از ابتدای الباب الخامس (حجبه الطواهر) تا پایان بحث تعادل و تراجم (ص ۲۶۳-۱۴۳) به استثنای شهره (ص ۱۷۳-۱۶۷) و سیره (ص ۱۸۲-۱۷۵) و قیاس (ص ۲۰۸-۱۸۳)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه: استان:

۱- در کدام یک از سیره‌ها شارع با عقلاء «متحد المسلك» نیست؟ ص ۱۴۸

- الف. رجوع به اهل خبره
- ب. عمل به ظواهر کتاب
- ج. عمل به خبر واحد ثقة
- د. عمل به مطلق ظواهر

۰/۵

۲- به نظر مصنف (ره) بهترین دلیل برای اثبات «حجیت قول لغوی» چیست؟ ص ۱۵۰ س ۱۰

- الف. اجماع شیعه
- ب. خبر واحد ثقة
- ج. بناء عقلاء
- د. حکم عقل

۰/۵

۳- به نظر مصنف کدام گزینه درباره «أصالة الظهور» صحیح است؟ ص ۱۵۷

- الف. هر یک مجرای خاص دارد.
- ب. مرجع اصل عدم قرینه است.
- ج. همان اصل عدم قرینه است.
- د. اصل عدم قرینه، مرجع آن است.

۰/۵

۴- قاعده اولیه در باب متزاحمین چیست؟ ص ۲۱۶

- الف. تخییر به حکم عقل
- ب. نخیر به حکم شرع
- ج. تساقط به حکم عقل
- د. تساقط به حکم شرع

۰/۵

۵- «اخبار توقف» با «قاعده تساقط» چه نسبتی دارند؟ ص ۲۴۶ س ۸

- الف. بر قاعده تساقط وارد هستند.
- ب. حکومت بر قاعده تساقط دارد.
- ج. منافاتی با قاعده تساقط ندارد.
- د. محکوم قاعده تساقط هستند.

۰/۵

۶- به نظر مصنف مرجحات منصوصه‌ای که از اخبار استفاده می‌شوند، چه مواردی می‌باشند؟ ص ۲۵۳ و ۲۵۶

- الف. شهرت، موافقت کتاب و سنت، صفات راوی
- ب. شهرت، موافقت کتاب و سنت، مخالفت عامه
- ج. شهرت، عدم مخالفت با کتاب، مخالفت عامه
- د. أحدث، شهرت راوی، موافقت کتاب و سنت

۰/۵

۷- چرا برای حجیت ظهور، به «ظن نوعی» اکتفاء می‌شود و نیاز به «ظن فعلی به وفاق» نیست؟ ص ۱۵۴-۱ نمره

جواب: (۱) زیرا مدرک حجیت ظواهر نزد اهل محاوره، بناء عقلاء است، و عقلاء احتجاج کسی که به بهانه عدم ظن فعلی به وفاق، به ظن نوعی عمل نکند را نمی‌پذیرند. همچنین اگر قرار بود ظن فعلی معتبر باشد هر کلامی در آن واحد نسبت به برخی حجت بود و نسبت به برخی دیگر حجت نبود، امری که توهم آن هم نمی‌رود. (۲) زیرا ظهور از ویژگی‌های لفظ است [به این صورت که لفظ به گونه‌ای باشد که کاشف از مراد متکلم و دال بر آن باشد] و ظن از ویژگی‌ها و صفات سامع است. پس با توجه به این تفاوت نمی‌توان گفت ظن - که برای سامع حاصل می‌شود - مقوم ظهور است - که این، ظهور در لفظ وجود دارد. - زیرا اوصاف سامع تأییری در تحقق اوصاف لفظ ندارد. [رساندن مفهوم یک دلیل کافی است].

۱

۸- در صورت پذیرفتن انحصار حجیت ظهور نسبت به مقصودین بالإفهام، مصنف اشکال محقق قمی در مورد ظواهر کتاب و سنت نسبت به غیر مشافیهن را چگونه دفع می‌کند؟ ص ۱۶۱ و ۱۶۲ - ۱ نمره

جواب: کتاب متضمن تکالیفی است که عام است و متوجه همه مکلفین است، نه این که مختص به مشافیهن بوده باشد، لذا به مقتضای عمومیتش، لازم است، شارع قرائنی نیاورد که بر غیر مشافیهن مخفی بماند. سنت هم غالب مواردش متضمن تکالیفی عمومی است، بله در برخی موارد ممکن است ائمه (ع) در پاسخ به سوال‌های خاص، خصوص مشافیهن را قصد کرده باشند که به مقتضای قاعده اشتراک احکام، این احکام هم عام محسوب می‌شوند، که به مقتضای امانت در نقل و عدم خیانت از راوی، در صورت عدم بیان مطلب دیگری، اطمینان می‌کنیم که چیز دیگری دخیل در ظهور نبوده است. (رساندن مفهوم کافی است.)

۹- چهار شرط از «شرایط تحقق تعارض» را بنویسید. ص ۲۱۲ تا ۲۱۴ - ۱ نمره

جواب: (۱) یکی یا هر دو دلیل قطعی نباشند. (۲) ظن فعلی در حجیت معتبر نباشد. (۳) مدلول دو دلیل تنافی داشته باشد. (۴) هر دو دلیل واجد شرایط حجیت باشند. (۵) دو دلیل با هم تراحم نداشته باشند. (۶) یکی از دو دلیل بر دیگری حکومت نداشته باشد. (۷) یکی از آن دو بر دیگری ورود نداشته باشد. (چهار شرط هر کدام ۰/۲۵ نمره لازم است.)

۱۰- در صورت تراحم دو واجبی که فقط یکی از آن‌ها مشروط به «قدرت شرعی» است، کدام یک مقدم می‌شود؟ چرا؟ ص ۲۱۸ - ۱/۵ نمره

جواب: واجبی که مشروط به قدرت شرعی نیست، مقدم می‌شود (۰/۵ نمره) زیرا آن واجب مطلق است [و در صورت تراحم نیز وجوبش باقیست] ولی واجب مشروط به قدرت شرعی به خاطر تراحم، احتمال دارد که شرط وجوبش محقق نشده باشد، پس علم به وجوب و تنجز آن نداریم تا اصلاً بتواند با واجب مطلق تراحم نماید. (۱ نمره) (رساندن مفهوم کافی است.)

۱۱- رابطه‌ی ورود «دلیل اماره» بر «برائت عقلی» و «احتیاط عقلی» را تبیین نمایید. ص ۲۲۵ و ۲۲۶ - ۱ نمره

جواب: موضوع برائت عقلی، عدم بیان است و دلیل اماره سبب می‌شود که اماره تعبداً بیان به حساب بیاید و با وجود بیان تعبدی موضوع برائت عقلی منتفی می‌شود (۰/۵ نمره) و نیز موضوع احتیاط، در امان نبودن از عقاب است و دلیل اماره ایجاد کننده‌ی امان از عقاب است پس موضوع احتیاط را منتفی می‌کند. (۰/۵ نمره) (رساندن مفهوم کافی است.)

۱۲- با توجه به عبارت «إن التعارض أكثر ما یوجب سقوط أحد المتعارضین غیر المعین عن الحجیة الفعلیة ... فیبقی الثانی ... و لما لم یمکن تعیننه ... فلا بد من التخییر بینهما» دلیل قائلین به «تخییر اولی بین متعارضین» را نوشته و یک اشکال مصنف بر آن را تبیین کنید. ص ۲۲۶ تا ۲۲۸ - ۲ نمره

جواب: دلیل قائلین به تخییر: در صورت تعارض بین دو دلیل نهایت مشکلی که پیش می‌آید این است که یکی از متعارضین - که به طور معین معلوم نیست - از حجیت فعلی می‌افتد ولی یکی از آن دو - که آن هم به طور معین معلوم نیست - بر حجیت فعلی خود باقی است ولی چون نمی‌توان آن دلیلی که حجت بالفعل است را تشخیص داد، مکلف مخیر بین دو دلیل است. (۱ نمره) اشکال مصنف بر آن: (۱) تخییر از جهت حجیت که بین متعارضین معنا ندارد، زیرا متعارضین فقط مقتضای حجیت را دارند که تعارض مانع فعلیت حجیت در هر یک از آن دو می‌شود پس حجت فعلی در بین این دو وجود ندارد تا عمل به آن لازم باشد بلکه هر دو از حجیت فعلی ساقط می‌شوند. (۲) از نظر واقع نیز تخییر بین متعارضین معنا ندارد، زیرا تخییر واقعی زمانی است که یقین به مطابقت یکی از دو طرف با واقع داشته باشیم ولی در متعارضین امکان دارد هر دو اشتباه باشند [یعنی در متعارضین علم به مطابقت یکی با واقع نداریم تا تخییر ثابت شود، بلکه علم به کذب یکی داریم]. (۳) علاوه بر اینکه اگر هم علم به مطابقت یکی از متعارضین با واقع داشته باشیم باز هم تخییر بین آن دو معنا ندارد، زیرا در این صورت مکلف بین واقع و غیر واقع مخیر شده است که صحیح نیست. (۴) علم اجمالی به وجود حجت در بین یکی از متعارضین نیز ربطی به بحث قاعده‌ی اولیه در باب تعارض ندارد بلکه تابع احکام و موارد خاص خودش است. (نوشتن فقط یک اشکال - ۱ نمره - لازم است.)

۱۳- معنای تخییری که بنابر «قاعده‌ی ثانویه در متعادلین» ثابت می‌شود، را بنویسید. ص ۲۲۸ - ۱ نمره

جواب: هر یک از دو دلیل متعارض در صورت مطابقت با واقع منجز (۰/۵ نمره) و در صورت اشتباه معذر است. (۰/۵ نمره)

۱۴- دو شرطی که با آن‌ها «شهرت فتوایی» از مرجحات به شمار می‌رود و موجب تقویت روایت می‌شود را بنویسید. ص ۲۵۳ - ۱ نمره

جواب: (۱) بدانیم که فقها در فتوای خود به آن روایت استناد داده‌اند. (۰/۵ نمره)

(۲) شهرت فتوایی، قدیمی باشد. (شهرت قدمائی باشد)، [یعنی در عصر ائمه یا عصرهای نزدیک به آن صورت گرفته باشد]. (۰/۵ نمره)

۱۵- دلیل مرحوم نائینی بر «تقدیم مرجح صدور بر مرجح جهتی» را تبیین نمایید. ص ۲۵۹ - ۱/۵ نمره

جواب: بحث در اینکه آیا خبر برای بیان حکم واقعی صادر شده یا خیر [یعنی بحث در جهت صدور خبر]، فرع و بعد از اثبات اصل صدور خبر است [زیرا تا اصل صدور ثابت نشود، معنا ندارد نسبت به جهت صدور آن بحث کنیم]، بنابراین در مرجحات نیز مرجح صدور مقدم بر مرجح جهتی می‌شود زیرا وقتی صدور یکی از متعارضین با مرجحی مثل شهرت بر متعارضش مقدم شد، آن خبر متعارض بخاطر نداشتن این مرجح، صدورش مورد اشکال قرار می‌گیرد و دیگر بحث از وجود مرجح جهتی در آن فایده‌ای نخواهد داشت. (رساندن مفهوم کافی است.)



امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

شهر و روز سال تحصیلی ۹۳-۹۲

رشته: حقوق، تاریخ، فلسفه، کلام و اخلاق روزی مهر ۹۱

شهر: ...

کد پستی:	۳۹۲۳/۲۵
تاریخ:	۱۳۹۳/۰۶/۰۹
موضوع:	اصول ۴
کتاب:	اصول فقه مظفر
نمره:	جلد سوم و چهارم از ابتدای کتاب العناص (صحة النظر) تا پایان بحث تعادل و تراصیح (ص ۲۴۳-۲۴۴) به استثنای شماره (ص ۱۶۳-۱۶۴، ص ۱۸۲-۱۸۳) و فاقس (ص ۲۰۸-۱۸۳)

رشته:	حقوق، تاریخ، فلسفه، کلام و اخلاق روزی مهر ۹۱	
شماره پانام صحیح اول:	نمره عدد	نمره حروف
شماره پانام صحیح دوم:	نمره عدد	نمره حروف

نام و نام خانوادگی: ... نام پدر: ... کد ملی: ... مدرسه: ... شهر: ... استان: ...

۱۵

۱- دلیل حجیت «ظهور» و «قول لغوی» به ترتیب چیست؟ ص ۱۴۵ و ۱۵۰ و ۱۵۲

- الف. روایات - بناء عقلاء
- ب. بناء عقلاء - روایات
- ج. حکم عقل - بناء عقلاء
- د. بناء عقلاء - حکم عقل

۱۵

۲- امتناع اجتماع دو حکم در باب «تزامم» و «تعارض» به ترتیب از چه جهتی است؟ ص ۲۱۵

- الف. امتثال - تشریح
- ب. تشریح - امتثال
- ج. تشریح - تشریح
- د. امتثال - امتثال

۱۵

۳- قاعده اولیه در دو خبر متعارض را مشخص کنید. ص ۲۲۶

- الف. توقف در فتوا
- ب. احتیاط در عمل
- ج. تساقط
- د. تخییر

۱۵

۴- کدام مورد از موارد جواز جمع عرفی بین متعارضین نمی باشد؟ ص ۲۳۴ تا ۲۳۶

- الف. عام و خاص من وجه بودن دو دلیل
- ب. قدر متیقن داشتن یکی از دو دلیل
- ج. اخص بودن یکی از دو دلیل
- د. تضاد دو دلیل

۱۵

۵- با توجه به عبارت «قیل إن أدلة التخییر مطلقة بالنسبة إلى زمن الحضور بينما أن أخبار التوقف مقيدة به» مقتضای اطلاق و تقيید در رفع تعارض نسبت به زمان غیبت چیست؟ ص ۲۴۶

- الف. توقف
- ب. تخییر
- ج. تساقط
- د. احتیاط

۱۵

۶- کدام یک از موارد زیر مرجح صدوری شمرده می شود؟ ص ۲۵۶

- الف. موافقت کتاب
- ب. موافقت سنت
- ج. موافقت مشهور
- د. مخالفت عامة

۲

۷- آیا عالم لغوی که برای تشخیص موضوع له لفظ به او مراجعه می شود باید عادل باشد؟ دلیل آن را بیان نمایید. ص ۱۵۰-۲ نمره

خیر؛ (نمره ۰/۵) زیرا لزوم عدالت نیاز به دلیل خاص دارد و حال آنکه در شئون فنی مانند رجوع به قول لغوی، عقل تنها حکم می کند به اینکه شخص جاهل باید به عالم مورد اطمینان و موثوق به، مراجعه نماید بدون اینکه صفت عدالت را لازم بداند؛ مانند رجوع به مهندسین و پزشکان. (نمره ۱/۵)

۸- اشکال عبارت «کان من الجائز عقلاً أن يعتمد المتكلم على قرينة غير معهودة الا لدى من قصد إفهامة» که به عنوان توجیهی برای عدم حجیت ظهور نسبت به غیر مقصودین به افهام بیان شده را بنویسید. ص ۱۶۰ - ۲ نمره

جواب: این سخن گرچه فی حد نفسه صحیح است اما ارتباطی به این بحث ندارد؛ زیرا حجیت ظهور از باب بناء عقلاء است و آنچه که مقوم حجیت ظهور می باشد نفی احتمال قرینه به واسطه بناء عقلاء است نه نفی آن به سبب حکم عقل؛ یعنی هر چند نتوان احتمال وجود قرینه را عقلاً نفی نمود اما نفی احتمال قرینه به سبب بناء گذاری عقلاء بر اصالة الظهور، برای حجیت ظهور کلام نسبت به غیر مقصودین به افهام کافی است.

۹- حکومت را تعریف کرده و دو قسم آن را با مثال توضیح دهید. ص ۲۲۲ و ۲۲۴ و ۲۲۵ - ۲ نمره

جواب: حکومت این است که دلیل حاکم به صورت قهری و جبری و سیطره داشتن، بر دلیل محکوم مقدم شود. (۰/۵ نمره)

قسم اول: از جهت تضییق موضوع به این صورت که دلیل حاکم در دلیل محکوم تصرف می کند و دایره موضوع دلیل محکوم را ضیق می کند. (۰/۵ نمره) مانند «الشک حکمه کذا» که با دلیل «لا شک لکثیر الشک» تضییق شده؛ (۰/۲۵ نمره)

قسم دوم: از جهت توسعه در موضوع به این صورت که دلیل حاکم در موضوع دلیل محکوم تصرف کرده و آن را توسعه می دهد. (۰/۵ نمره) مثل «الصلاة حکمه کذا» که با دلیل «الطواف صلاة» توسعه پیدا کرده (۰/۲۵ نمره) (مثال های دیگری نیز در کتاب بیان شده است).

۱۰- به نظر مصنف، چرا استفاده تخییر به عنوان قاعده ثانویه در متعادلین، از روایت «إذا سمعت من أصحابك الحديث و کلهم ثقة فموسع عليك، حتی تری القائم فترد علیه» درست نیست؟ دو اشکال مصنف را بنویسید. ص ۲۳۹ و ۲۴۰ - ۲ نمره

جواب: اشکال اول: این خبر بر فرض قدرت بر ملاقات امام وارد شده است و شمول آن نسبت به زمان غیبت معلوم نیست. اشکال دوم: خبر، ظهور در فرض تعارض ندارد بلکه چه بسا برای بیان حجیت حدیثی که اصحاب ثقة نقل می کنند وارد شده باشد البته حجیت این حدیث تا زمانی خواهد بود که امام معصوم ملاقات شود.

۱۱- شهرت عملی که موجب ترجیح یکی از دو روایت متعارض می شود چه شرایطی دارد؟ ص ۲۵۲ و ۲۵۳ - ۱ نمره

جواب: اولاً؛ بدانیم فتوای علما مستند به آن روایت است؛ ثانیاً؛ شهرت عملی، قدیمی باشد یعنی در زمان ائمه (علیه السلام) یا زمان های نزدیک ائمه باشد.

۱۲- با توجه به عبارت «قد أصر شیخنا النائینی (قدس سره) علی أن القاعدة تقتضی تقدیم مرجح الصدوری علی المرجح الجهتی» ضمن بیان استدلال مرحوم النائینی، نظر مصنف در این مساله را بیان کنید. ص ۲۵۸ تا ۲۶۰ - ۲ نمره

جواب: به نظر مرحوم النائینی (ره) بین مرجحات ترتیب وجود دارد و مرجح صدوری بر جهتی ترجیح دارد؛ زیرا این مساله که خبر برای بیان حکم واقعی صادر شده است نه برای غرض دیگر، فرع بر این است که قبول کنیم خبر حقیقتاً یا تمهیداً از معصوم صادر شده است. (۰/۲۵ نمره) زیرا جهت صدور از شؤون صادر است و اگر روایتی صور نداشته باشد معنا ندارد بگوییم برای بیان حکم واقعی صادر شده یا غیر آن. پس بنابر این اگر خبری مشهور موافق عامه باشد و با خبر شاذی که مخالف عامه باشد تعارض کند ترجیح با خبر مشهور است زیرا مقتضای حکم به حجیت مشهور، عدم حجیت خبر شاذ است و دیگر معنا ندارد شاذ را حمل بر بیان حکم واقع کنیم و مشهور را حمل بر تقیه کنیم. (۱/۲۵ نمره)

*سؤال زیر مختص طلاب غیر حضوری می باشد؛

۱۳- چهار شرط از شروط تعارض را بنویسید. ص ۲۱۲ تا ۲۱۴ - ۲ نمره

جواب: ۱. هیچ یک از دلیل ها قطعی نباشند. ۲. ظن فعلی برای حجیت هر دوی آنها معتبر نباشد. ۳. مدلول آن دو با یکدیگر تنافی داشته باشد. ۴. هر دو خبر فی نفسه شرایط حجیت را داشته باشند. ۵. متزاحم نباشند. ۶. یکی بر دیگری حاکم نباشد. ۷. یکی بر دیگری وارد نباشد. (ذکر چهار شرط کافی است).

شماره یا نام مصحح اول	شماره بر عدد	شماره بر حرف	کد استان: ۳۹۳۲/۰۳ تاریخ: ۱۳۹۴/۰۳/۰۹ نام مصحح: اصول فقه ۴ کتاب: اصول فقه مظفر
شماره یا نام مصحح دوم	شماره بر عدد	شماره بر حرف	
نام خانوادگی: نام پدر: نام مدرسه: کد ملی: درجه علمیه:			نام: کد استان: ۳۹۳۲/۰۳ تاریخ: ۱۳۹۴/۰۳/۰۹ نام مصحح: اصول فقه ۴ کتاب: اصول فقه مظفر
شماره: جلد سوم و چهارم: از ابتدای الباب الخامس «حجیه الظواهر» تا پایان بحث تعادل و ترجیح (ص ۲۶۳-۱۴۳) به استثنای مباحث: الشهره (ص ۱۷۳-۱۶۷)، السیره (ص ۱۸۲-۱۷۵) و القياس (ص ۲۰۸-۱۸۳)			

نام و نام خانوادگی: نام پدر: نام مدرسه: کد ملی: درجه علمیه: شهرستان: استان:

۱- حجیت ظواهر از توابع کدام بحث در اصول می باشد؟ ص ۱۴۴

- الف. کتاب و سنة
- ب. ادله اربعه
- ج. اجماع
- د. عقل

۲- مرحوم مصنف کدام یک از اصول ذیل را اصیل می داند؟ ص ۱۵۷

- الف. اصالة عدم المجازية
- ب. اصالة عدم القرينة
- ج. اصالة الحقيقة
- د. اصالة الظهور

۳- نظر مصنف در مورد معنای «عدم حجیة الظهور بالنسبة الى غير المقصود بالإفهام» چیست؟ ص ۱۶۰ و ۱۶۱

- الف. ولو صح هذا الكلام لکنه لا ينطبق على الكتاب و السنة
- ب. یحتمل العقلاء اعتماد المتكلم على قرينة خفية له.
- ج. ان العقلاء لا یلغون الاحتمال بالنسبة اليه.
- د. لا ظهور ذاتی للكلام بالنسبة اليه.

۴- منظور از کلمه «تعادل» در عنوان «تعادل و ترجیح» چیست؟ ص ۲۱۰

- الف. تعارض الدليلين في مرجحاتهما
- ب. تعارض الدليلين في كل من الاحكام
- ج. تكافؤ الدليلين المتعارضين في كل شيء
- د. تكافؤ مرجحات احد الدليلين على الاخر

۵- حکم در متزاحمینی که در همه جهات ترجیح مساوی باشند، چیست؟ ص ۲۱۶

- الف. تساقط
- ب. تخییر
- ج. براءت
- د. احتیاط

۶- کدام یک از موارد، مورد قبول مصنف به عنوان مرجحات منصوصه نمی باشد؟ ص ۲۴۸ تا ۲۵۶

- الف. ترجیح به موافقت با کتاب
- ب. ترجیح به موافقت با سنت
- ج. ترجیح به مخالفت با عامه
- د. ترجیح به صفات

۷- چگونه به وسیله دلیل حکم عقل بر حجیت ظواهر استدلال می شود؟

۸- دلیل کسانی که برای عدم حجیت ظواهر کتاب به حدیث نبوی «من فسّر القرآن برأیه فلیتوبوا مقعده من النار» استدلال می‌کنند، چیست؟ آن را تبیین کنید. ص ۱۶۵ - ۲ نمره (۱)

جواب: تفسیر که در روایت آمده غیر از اخذ به ظاهر است و اخذ به ظاهر را تفسیر نمی‌گوید. بعلاوه اینکه اگر بگوییم تفسیر، اخذ به ظاهر را هم شامل می‌شود باید گفت که مقتضای جمع بین این روایت و روایات دیگر که مجوز اخذ به کتاب هستند این است که تفسیر در این روایت را حمل بر «تفسیر به رأی» کنیم. (۱ نمره) به معنای این که شخص بدون فحص و بدون سابقه شناخت و تأمل و تجربه به سرعت با اجتهادات شخصی خود اخذ به ظواهر کتاب کند. (۱ نمره)

۹- تفاوت حقیقی بین باب تعارض و تراحم بین دو دلیل چیست؟ ص ۲۱۵ - ۱ نمره

جواب: در تعارض، تکاذب دو دلیل در مقام تشریح است ولی در متزاحمین تکاذبی در مقام تشریح نیست بلکه در مقام امتثال نمی‌توان بین دو دلیل جمع کرد.

۱۰- در هر کدام از موارد تراحم ذیل کدام یک از دو واجب مقدم می‌شود؟ ص ۲۱۸ - ۱ نمره

الف) یکی از دو واجب مشروط به قدرت شرعیه است ولی دیگری نیست: جواب: واجبی که مشروط به قدرت شرعیه نیست.

ب) دو واجب مضیقی که یکی وقت مختص دارد و دیگری ندارد و هر دو مضیق هستند: جواب: واجبی که وقت مختص دارد.

۱۱- چه تفاوتی بین ورود و تخصص وجود دارد؟ آن را بیان کنید. ص ۲۲۵ - ۲ نمره (۱)

جواب: در تخصص خروج از دلیل تکوینی است و بدون عنایت به تعبد از طرف شارع است ولی در ورود خروج از موضوع دلیل با تعبد از طرف شارع است بدون خروج تکوینی.

۱۲- مدرک قاعده «الجمع بین المتعارضین مهما امکن اولی من الطرح» چیست؟ با دلیل توضیح دهید. ص ۲۳۰ - ۲ نمره (۱)

جواب: حکم عقل به اولویت جمع (۵/۰ نمره)، زیرا تعارض وقتی شکل می‌گیرد که تمام مقدمات حجیت از ناحیه سند و دلالت در هر دو دلیل تمام شود و وقتی مقدمات حجیت تمام شد از آن دلیل نمی‌توان رفع ید کرد مگر این که مانعی از تأثیر مقتضی یافت شود و در فرض تعارض، مانع از تأثیر تکاذب است. ولی اگر امکان جمع در دلالت بین دو دلیل وجود داشته باشد دیگر تکاذب احراز نمی‌شود و ما نمی‌توانیم حکم به تساقط کنیم. (۱/۵ نمره)

۱۳- کیفیت رفع تعارض بین دو دلیل «ثمن العذرة سحت» و «لا بأس ببيع العذرة» را بنا بر نظر مصنف شرح دهید. ص ۲۳۵ - ۱/۵ نمره

جواب:

به این صورت که از خارج برای هر کدام از دو دلیل قدر متیقنی داریم. زیرا عذره انسان قدر متیقن دلیل اول است و عذره ماکول اللحم قدر متیقن دومی است. پس دو دلیل از ناحیه لفظیه متباینند و متعارض و لکن چون هر کدام از آن ها قدر متیقن دارند پس تکاذب آن‌ها در قدر متیقن است و ما هر کدام از دو دلیل را حمل بر قدر متیقن می‌کنیم و تکاذب بین آن دو رفع می‌شود.

۱۴- تبیین مناقشه در استدلال به روایت «اختلف اصحابنا فی روایتهم عن ابی عبد الله (ع) فی رکعتی الفجر فی السفر: فروی بعضهم ان صلحهما فی المحمل، و روی بعضهم أن لا تصلحهما الا علی الارض، فاعلمنی کیف تصنع أنت لأقتی بک فی ذلک. فوقع (ع): موسع علیک بأیة عملت» بر تخییر بین متعارضین چیست؟ ص ۲۴۰ و ۲۴۱ - ۱ نمره

جواب: احتمال دارد که مراد از تخییر در روایت، تخییر در عمل به هر کدام از دو روایت باشد. به این معنا که حکم واقعی جواز نماز در سفر در محمل و بر زمین است

هر دو، نه اینکه مراد تخییر بین دو روایت باشد.

۱۵- شروط تقویت یک روایت در مقام عمل بوسیله شهرت در باب تعارض را بیان کنید. (۲ شرط) ص ۲۵۲ و ۲۵۳ - ۱ نمره

جواب: ۱. استناد فتوا به آن روایت دانسته شود. ۲. شهرت عملی قدیمی باشد یعنی در عصر ائمه یا عصر بعد از ائمه که اخبار در آن جمع‌آوری می‌شد، باشد.

قابل توجه مصحح محترم:

(۱) با توجه به ۱۶ نمره‌ای بودن این درس برای طلاب غیر حضوری، بارم سوالات ۸، ۱۱ و ۱۲ هر کدام ۲ نمره لحاظ گردد.

